

Summering av konferensen EuroMAB 2019, Dublin

Konferensen hölls måndag kväll till fredag lunch, 1 - 5 april. Totalt deltog cirka 220 deltagare från ett trettiotal länder från Europa, samt Kanada, USA och Ryssland. Från Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven deltog verksamhetsledare Lotta Heimersson och jag, Magnus Pamp, kommunikatör och projektledare i projektet BUS i Biosfären. Ungefär 15 personer deltog från Sverige.

Måndagskvällen bestod av registrering i Dublin City Hall med välkomstmottagning med deltagarmingel och invigningstal av representanter för Unescos biosfärprogram samt Dublins borgmästare. Jag bekantade mig bland annat med två danskar som representerade ett utvecklingsprojekt kring solcellslösningar för mindre samhällen. Projektet är en småskalig modell där man delar med sig av den genererade elektricitet man själv inte förbrukar och därigenom har denna tillgodo när man själv behöver elektricitet utifrån.

Under tisdagens förmiddag hölls det flera presentationer om EuroMAB:s övergripande arbete. Bland annat presenterade man den sittande programkommittén för innevarande EuroMAB-konferens. Eftermiddagen bestod av en gemensam workshop för alla. Den gick ut på att diskutera kring det bord man satt (7-10 deltagare) om vilka förhållningssätt vi tycker är viktiga att använda under samarbetet under konferensens övriga workshops. Att lyfta fram "best practices", det vill säga att lära av andras projekt och erfarenheter tyckte många var viktigt, liksom att ta tid till att lära känna varandra i de workshops man deltar i, dels för att knyta kontakter och dels för att få fördjupad förståelse för varandras biosfärområden. Att lyfta positiva lösningar före problemställningar fann många viktigt.

Under tisdagskvällen kunde den som ville delta i en tillställning med mingel, middag och musikalisk underhållning i kyrkan Christchurch i centrala Dublin.

Onsdagen inleddes med workshops. Tio olika workshops fanns att välja emellan. Jag deltog i "Role of biospheres when engaging with local enterprises (business charters & branding/regional product labeling)". Workshopen bestod främst i att redan tillfrågade biosfärområden eller aktörer berättade om sina arbeten. Från Italien berättade man om UPVIVIUM, ett samarbete mellan fem olika biosfärområden där utvalda restauranger använder lokala råvaror och där man varje år håller en tävling mellan restaurangerna. På det här sätter lyfter man kvalitetsråvaror från biosfärområdet in till restaurangerna samtidigt som man höjer medveten om biosfärkonceptet hos krögare och matgäster. Restaurangerna får publicitet via tävlingen och marknadsföringen kring denna. Från biosfärområdet Rhön i Tyskland delade man erfarenheter från det övergripande varumärkeskonceptet "Qualitet des

Biosfärenreservatse Die Rhön” man tagit fram för premiumprodukter från området. Konceptet omfattar många typer av produkter och många olika sorters entreprenörer. Man har hållit på länge med att utveckla och etablera varumärket. I många butiker i området och runt omkring finns uppmärka hyllor dedikerade för produkterna. För att kunna använda varumärket måste man dels betala en medlemsavgift och dels klara ett kriterie- och kontrollsystem. Kvalitetssäkringen är ett omfattande arbete. Från Entlebuch i Schweiz berättade man också om ett partnersystem där man får rätten att förse sina produkter från biosfärområdet med varumärket ”Echt Entlebuch”. Bland partners nämndes restauranger, bagerier, B&B:s, mathantverksföretag och även företag utanför biosfärområdet. Totalt har man 77 partners och 506 certifierade produkter. Certifieringen sköts genom ett tredje part. Varje partner behöver ingå ett avtal med olika kriterier. Ytterligare två koncept presenterades, ett partnerkoncept från Tyskland ”Partner of the National Natural Landscapes” och ett varumärkeskoncept från Spanien ”Spanish Biosphere Reserves”, båda på nationell nivå där lokala företag inom varje biosfärområde kan välja lokal eller nationell tillhörighet, beroende på den marknad man vill nå. Önskemål om att kunna dela erfarenheter kring koncept som dessa på en digital plattform lyftes från deltagarna.

På eftermiddagen åkte vi alla deltagare ut på fältaktiviteter. Själv valde jag en vandring på halvön Howths Head som ligger cirka 14 km öster om Dublin. Halvön ingår sedan 2015 i Dublin Bay Biosphere. Här fick vi kuperad vandring genom skogs- och buskmark. Vandringen guidades av en lokal guide samt en representant från biosfärområdet. Vi fick höra om lokala legender och lokal historia samt om arbetet med landskapsbevarande, invasiva arter och biologisk mångfald. De vackra rhododendronbuskarna har spridit sig från trädgårdar och växer i stora bestånd på halvön. Vissa bestånd har man tagit bort och man delade problematiken med att förklara för allmänheten varför dessa vackra buskar inte hör hemma i landskapet, vidare delade man problematik kring finansiering av röjning av björksly som tar över våtmarker och rhododendron som sprider sig. Beroende på finansieringsmodell kan man välja kortsiktiga eller mer långsiktiga lösningar, t.ex. att få betar av viss vegetation men då krävs antingen en herde (kostsammare långsiktigt) eller stängsel (kostsamt initialt). Vidare delade man svårigheterna med hur man skulle få bort all undanröjd ved utan motorfordon som kör sönder terrängen.

Torsdagens förmiddag bestod för min del av en workshop med temat ”Biosphere Reserve Landscapes as resources for human health and well-being”. Kevin Halvpenny från Dublin Bay Biosphere föredrog om hur LIMA Actionplan knyter an de globala hälsomålen till biosfärområdena. Här handlar det om att identifiera ekosystemtjänster som bevisat bidrar till hälsa och välbefinnande samt att sedan

underlätta tillgången till dessa i biosfärområdena. Forskning är viktigt för att bevisa sambandet. Professor Arne Arnberger från Landskapsutvecklingsinstitutet i Wien delade sina fältundersökningar i naturen kring hälsa. Han har tagit olika grupper av människor, både skolbarn och vuxna i olika åldrar till olika typer av grönområden. Han har sedan mätt återhämtnings/stressparametrar som blodtryck före och efter, samt koncentrationsförmågan före och efter vistelsen i det gröna. Man kan se att vissa naturtyper gav bättre resultat än andra, liksom att utevistelse i alla typer av grönområden gav positiva effekter på skolbarnens koncentrationsförmåga. Känslan av välbefinnande ökade om man tog rast i ett grönområde jämfört med ett stadsområde utan grönyta. Man kan också se en långtidseffekt i en naturligt grön miljö som skogsmark. Maryann Harris från University College Dublin visade sin forskning där hon kunnat konstatera att 84 procent av samtliga biosfärområden inom EU ligger inom 50 km från stadszoner som klassas som "Functional Urban Areas". Det innebär att tillgängligheten för rekreation och turism är hög för Europas biosfärområden. 11 procent ligger inom gång- eller cykelavstånd, 86 procent är inom räckhåll med bil för en kortare resa eller dagstripp, bara 3,6 procent ligger bortom en dagstripp från närmaste citycenter. Maryanns forskning visar att tillgängligheten från citykärnorna med kommunikationer till dessa närliggande områden borde vara högre, för att tillgängliggöra biosfärområden och deras hälsoeffekter ytterligare. Ytterligare exempel förevisades från Österrike och England.

Eftermiddagen på torsdagen bjöd på ytterligare fältbesök, denna gång valde jag att följa med ut på en guidad kryssning i biosfärområdet. Biosphere Discovery Tours är ett ekoturisminitiativ utvecklat i samarbete mellan Dublin Bay Biosphere och det lokala företaget Dublin Bay Cruises. Företaget erbjuder guidade båtturer i biosfärområdet som tar besökaren genom hamnområdet och upp till ön Eye of Ireland och Howths Head ovanför Dublin och fågelkolonierna där. Vädret gjorde att det gick fyra meter höga vågor utanför hamnområdet så fick vi nöja oss med att få en guidad tur i det kommersiella hamnområdet. Man hade där gjort en del insatser kring häckningsplatser. Regn, hagel och kraftig vind gjorde att vi övergick till att åka buss till Howth där vi fick se hur den lokala verksamheten med restauranger, fiskmarknad och naturguider växt upp kring hamnen och naturområdena runt den.

Direkt efter fältutflykten avslutade vi torsdagen på det gamla stallområdet "Red Stables" som numera har ett mixat utbud med restaurang, café, food court, gallerier, konststudios och aktiviteter för företag och konferenser. Här minglade alla deltagare under kvällen samtidigt som man delade med sig av matspecialiteter från sina respektive biosfärområden. Här var det tydligt vilka otroliga

mathantverksföretag det finns och hur olika långt man kommit i olika biosfärområden med att marknadsföra och förpacka dem som biosfärprodukter.

Fredagen, kl 10-12, innehöll en kort summering av utvalda workshops från veckan, val av nya medlemmar till kommittén för nästa EuroMAB (Moldavien och Polen), presentation av nästa värmland för EuroMAB som blir Österrike, avtackning av arrangörerna samt avslutningstal.

Under konferensen fokuserade Lotta på de övergripande frågorna för ett biosfärområde. Hon bevistade en workshop där man tog upp samarbetet mellan EU och biosfärområdena samt en workshop där biosfärområden kring vattendrag samarbetar med frågor som biodiversitet, fiske, erosion, miljö, översvämningar, vattenkraft, med mera. Lotta besökte även Dublins hamn och för att se hur de som en stor kommersiell aktör samarbetar med ett biosfärområde.

Saker jag tar med mig

- Biosfärområden är både mycket lika och olika, berodde på de fokus man valt att ha. Det finns mycket kunskap att hämta i redan gjorda erfarenheter. Samarbete mellan biosfärområden är viktigt. Vårt biosfärområde innehåller många olika delar och har därför varit svårt för mig att förklara generellt så att alla känner koppling till det. Om man istället ser på delar i biosfärområdet så kan vissa branscher och aktiviteter kopplas samman i området och därmed uppleva samhörighet, precis som vi redan gör med t.ex. fiskets intressenter.
- Lättförståeliga data från forskning är viktigt för att kunna visa på nyttan av biosfärområden. T.ex. när det gäller hälsofrämjande och välbefinnande. Med dessa data kan vi motivera samarbeten och aktiviteter. Vi kan koppla forskningen till FN:s globala mål i Agenda 2030, och därmed ha en bro till t.ex. kommunernas arbete med att integrera de globala målen i sina verksamheter.
- Ett varumärke för produkter kopplat till vårt biosfärområde kan läggas på olika nivåer. För många biosfärområden har det tagit lång tid och stora resurser att nå dit man är idag. Ska man införa något sådant hos oss behöver det få ta tid. Kanske kan man starta enkelt, men ha en tydlig vision om ett framtida koncept med certifiering och löpande kvalitetssäkring.
- Guider i biosfärområdet som blandar sina respektive kunskaper med information om biosfärområdet var en positiv upplevelse.
- Många biosfärområden innefattar eller är helt och hållet en nationalpark. För mig var det slående hur många som verkar arbeta nära nationalparken, kanske till och med inte åtskilja parken och biosfärområdet. Naturum är en fantastisk resurs, borde den inte också kunna husera övergripande biosfärisk information? Kan biosfärområdet samarbeta mer med Nationalparken och Naturum?

Summerat av

Magnus Pamp, kommunikatör/projektledare
Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven

2019-04-16